

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

Az elektronikus szolgáltatások adatvédelme. Németországi szabályozás, hazai iránymutatással

Dr. Polyák Gábor (gpolyak@ajk.pte.hu)

(Megjelent: Napi Jogász – Cég és Jog Összevont szaklapok, 2003. március)

Az elektronikus kereskedelem és az elektronikus közigazgatás fejlődéséhez elengedhetetlen a felhasználók bizalmának megnyerése, amiben döntő szerepe van a hatékony adatvédelmi szabályozásnak. A magyar adatvédelmi törvény időszerű felülvizsgálatában ennek a szempontnak is érvényesülni kell. A tanulmány az elektronikus szolgáltatások megfelelő adatvédelmi környezetének a német jogalkotó által kidolgozott megoldásait mutatja be, amelyek – jelentős részben – irányadók lehetnek a magyar jogalkotó számára is.

TÁVSZOLGÁLTATÁSOK ÉS MÉDIASZOLGÁLTATÁSOK

A német jogrendszerben az elektronikus úton igénybe vehető információs és kommunikációs szolgáltatások tartalmuktól függően „távszolgáltatásnak” (*Teledienste*) vagy „médiaszolgáltatásnak” (*Mediendienste*) minősülnek.

A távszolgáltatásokra vonatkozó rendelkezéseket a szövetségi törvényhozó által 1997. június 13-án elfogadott, az információs- és kommunikációs szolgáltatások keretfeltételeinek szabályozásáról szóló törvénycsomag (*Informations- und Kommunikationsdienste-Gesetz, IuKDG*) tartalmazza. E törvénycsomag része a távszolgáltatásokról szóló törvény (*Teledienstgesetz, TDG*), amely elsősorban a szolgáltatók jogállását rendezi. A szolgáltatások sajátos adatvédelmi kérdéseit a távszolgáltatásokkal összefüggő adatvédelemről szóló törvény (*Teledienstdatenschutzgesetz, TDDSG*) szabályozza. A törvénycsomag harmadik eleme az elektronikus aláírásokról szóló törvény (*Gesetz über Rahmenbedingungen für elektronische Signaturen, SigG*).

A TDDSG meghatározása szerint a távszolgáltatások azok az információs és kommunikációs szolgáltatások, amelyek kombinálható szöveges, képi vagy hang-adatok egyéni használatára szolgálnak, és alapjukat távközlési úton végzett terjesztés képezi.¹ Távszolgáltatások különösen:² az egyéni kommunikáció területére eső szolgáltatások pl. banki távszolgáltatások, távmunka, távoktatás; mindazok az információs és kommunikációs szolgáltatások, amelyeknél nem a közösségnek szóló, a véleményképzés befolyásolására irányuló szerkesztett

---

¹ TDG 2. § (1) bek.

² TDG 2. § (2) bek. A példákat a TDG Indokolása tartalmazza

tartalom áll az előtérben, pl. a közlekedési, időjárási, környezeti vagy tőzsdei adatok, árukra és szolgáltatásokra vonatkozó információk, azzal a megszorítással, hogy a szolgáltatásokból hiányzik a nyilvános véleményképzés befolyásolásának szándéka; az Internet vagy más hálózatok használatát lehetővé tevő szolgáltatások, így pl. a Web-böngészők és a keresők; távjátékok; elektronikusan lekérhető, árukra és szolgáltatásokra vonatkozó ajánlatok interaktív eléréssel és közvetlen megrendelési lehetőséggel.

A médiaszolgáltatásokat a tagállamok által kötött államszerződés³ (*Mediendienste-Staatsvertrag*, MDStV) szabályozza, amit 1997. június 23-án erősítettek meg törvényben.

A MDStV szerint médiaszolgáltatások a közösség felé irányuló, szövegben, képen, hangban megjelenő információs és kommunikációs szolgáltatások, amelyek terjesztése elektromágneses rezgések felhasználásával vagy vezeték mentén, illetve útján történik.⁴ Médiaszolgáltatások különösen⁵ a nyilvánosságnak szóló közvetlen ajánlat formájában megjelenő elosztott szolgáltatások, amelyek termékek vételére, eladására vagy bérletére, illetve szolgáltatások nyújtására vonatkoznak (teleshopping); azok az elosztott szolgáltatások, amelyekkel mérési eredmények vagy adatközlések szöveges vagy képi terjesztése történik, kísérszöveggel vagy anélkül; televízió-szöveg, rádiószöveg vagy hasonló szöveges elosztott szolgáltatások; azok a lekérhető szolgáltatások, amelyeknél valamely szöveges, hang- vagy képkínálat kérésre elektronikus tárolóról felhasználás végett közvetítésre kerül, a kölcsönös egyéni teljesítést vagy a tiszta adattovábbítást előtérbe állító szolgáltatások és a távjátékok kivételével.

A TÁVSZOLGÁLTATÁSOK ÉS MÉDIASZOLGÁLTATÁSOK ADATVÉDELMI SZABÁLYOZÁSA

A távszolgáltatások és médiaszolgáltatások szabályozása kiterjed a velük kapcsolatos sajátos adatvédelmi kérdések rendezésére is. A távszolgáltatásokkal kapcsolatos adatvédelmi rendelkezéseket a TDDSG tartalmazza, a médiaszolgáltatásokra vonatkozó adatvédelmi rendelkezések a MDStV részét képezik⁶. Mivel a két szabályozás tartalmilag szinte teljesen megegyezik, a továbbiakban kizárólag a TDDSG rendelkezéseit elemezzük.

2001. november 9-én fogadta el a német törvényhozó az elektronikus kereskedelem jogi

---

³ Az államszerződés tartalmát a tagállamok megegyezése alakítja ki, amit azután szövetségi szintű törvényben hirdetnek ki. A jogforrási hierarchiában így egyenrangú minden más szövetségi törvénnyel.

⁴ MDStV § 2 Abs. 1

⁵ MDStV § 2 Abs. 2

⁶ MDStV §§ 16-21

keretfeltételeiről szóló törvényt (Elektronischer Geschäftsverkehr-Gesetz, EGG), amellyel – az e területet korábban szabályozó törvényeket módosítva – elsősorban a 2000/31/EK sz. közösségi irányelvet ültette át a német jogrendszerbe. A törvény a távszolgáltatásokról, illetve a polgári eljárásról szóló törvény mellett módosítja a távszolgáltatások adatvédelméről szóló törvényt.

A TDDSG módosításának oka nem elsősorban a jogharmonizációs kötelezettség, hanem azoknak a jogalkotási feladatoknak a teljesítése, amelyek az IuKDG érvényesülésének tapasztalatai alapján az 1999. évi értékelésben fogalmazódtak meg. A jogalkotói feladatok egyik része az általános és az ágazati adatvédelmi szabályozás átláthatóságának és összhangjának növelésére, másik része a törvénynek az eddigi tapasztalatokat és a technikai fejlődést figyelembe vevő optimalizálására irányul.⁷

A TDDSG szektorális adatvédelmi törvény, tehát a hatálya alá tartozó területeken az általános adatvédelmi törvény (*Bundesdatenschutzgesetz*, BDSG) rendelkezései csak akkor alkalmazhatók, ha azok helyett a TDDSG speciális rendelkezést nem tartalmaz. A hatékony adatvédelem megköveteli a különböző adatvédelmi jogszabályok belső jogharmonizációját. A 2001. évi BDSG-Novella érintette az ágazati szabályokat egyrészt az európai adatvédelmi irányelv egyes rendelkezéseinek átültetésével, másrészt úgy, hogy a TDDSG rendelkezései közül többet átemelt a BDSG-be, amelyek ezzel az adatvédelem általános szabályai lettek. A BDSG módosításának következményeit az ágazati szabályozásban is érvényesíteni kell. A harmonizáció következtében a TDDSG új szövegéből hiányzik az adatelkerülésnek és adat-takarékosságnak az eredetileg ebben a törvényben kidolgozott alapelve.⁸

Több módosítást tett szükségessé az optimalizálási igény. Pontosítani kellett a TDDSG tárgyi hatályát, amely a módosítás után egyértelműen csak a szolgáltató és a felhasználó közötti viszonyokra terjed ki. Pontosította a módosítás a távközléshez, illetve a távszolgáltatáshoz kapcsolódó személyes adatok körét. Az alapelvekre, a szolgáltatót terhelő kötelezettségekre, illetve az adatkezelés megengedhetőségére vonatkozó szabályok törvényen belüli helyének következetes meghatározása javította a törvény szerkezetét. A módosítás szűkítette a törvény alapján végzett adatkezelések körét, és előnyben részesítette a felhasználó hozzájárulását. A gyakorlati elvárásoknak megfelelően jelentősen bővült a hozzájárulás elektronikus úton történő megadásának lehetősége. A felhasználói visszaélések megakadályozására és

---

⁷ EGG Indokolás

⁸ *Datenvermeidung, Datensparsamkeit* Az alapelv szerint az adatfeldolgozó rendszerek kialakítása és kiválasztása során szem előtt kell tartani azt a célt, hogy személyes adatokat egyáltalán ne vagy csak a lehető legkisebb mértékben kelljen felvenni, feldolgozni vagy felhasználni.

felderítésére a módosítással az adatkezelés új jogalapja került a törvénybe. A szolgáltatók legfontosabb adatvédelmi kötelezettségeinek kikényszerítésére a módosítás bevezette a pénzbírság szankcióját.

A TDDSG HATÁLYA

Tárgyi hatály

A TDDSG, mint szektorális adatvédelmi törvény tárgyi hatálya az adatkezelések meghatározott körére korlátozódik. A törvény alkalmazhatóságát a 2001-es módosítás egyértelműen a szolgáltató és a felhasználó közötti viszonyokban határozta meg, és a TDG távszolgáltatás-fogalmához kötötte. A törvény tárgyi hatálya a távszolgáltatásokra terjed ki.

A TDDSG hatálya a távszolgáltatások felhasználói személyes adatainak a szolgáltatás-nyújtó általi felvételére, feldolgozására és felhasználására terjed ki.⁹ Ez a meghatározás sok olyan viszonyt is magába foglal, amelyekben a felek érdekeinek nem felel meg a TDDSG speciális szabályainak alkalmazása.¹⁰ Erre tekintettel nem tartoznak a törvény hatálya alá a munkaviszonnyal és szolgálati viszonnyal kapcsolatos adatkezelések, valamint a vállalkozások vagy közhivatalok szervezeten belüli és szervezetek közötti adatkezelései, amennyiben azok kizárólag a munka- vagy üzleti folyamatok irányítását szolgálják.¹¹ A szűkítés eredményeként a TDDSG jelenleg „a végfelhasználókat védő törvény”.¹²

Mivel a szektorális szabályozás elsősorban az adott terület sajátos adatvédelmi kérdéseit rendezi, a törvény ellenkező rendelkezéseit kivéve az általános adatvédelmi szabályokat is alkalmazni kell.¹³

A TDDSG rendelkezései a törvény tárgyi hatályának megfelelően a személyes adatoknak az adatkezelés egyes szabályai alapján pontosan meghatározható típusait érintik. A szolgáltatók és a felhasználók közötti kapcsolatok alapján a törvény különböztet állapot-adatok és használati adatok között, az utóbbi típuson belül nevesíti továbbá az elszámolási adatokat.

Az állapot-adatok a szolgáltatás igénybevételének feltételeire vonatkozó adatok: a szolgáltató és a felhasználó között a távszolgáltatás igénybevételére vonatkozó szerződéses kapcsolat megalapozásához, tartalmi kialakításához vagy módosításához szükséges személyes adatok.¹⁴

A törvény a távszolgáltatások sokfélesége miatt példálózó felsorolást sem tartalmaz az e

---

⁹ TDDSG § 1 Abs. 1

¹⁰ EGG Indokolás

¹¹ TDDSG § 1 Abs. 2

¹² Geis, Ivo: Das neue Datenschutzrecht für Teledienste

¹³ TDDSG § 1 Abs. 2

¹⁴ TDDSG § 5 alapján

fogalom alá adatfajtákról. Állapot-adat lehet például a név, elérhetőség, jelszó, bakkártya-szám.¹⁵

A használati adatok a szolgáltatás igénybevételéhez vagy számlázásához szükséges személyes adatok. Használati adatok különösen a felhasználót azonosító adatok (IP-cím, felhasználói név), a felhasználás kezdetére és befejezésére, valamint terjedelmére vonatkozó adatok, illetve a felhasználó által igénybe vett távszolgáltatásra vonatkozó adatok.¹⁶ A használati adatok közül az elszámolási (számlázási) adatok azok, amelyeket a szolgáltató a felhasználóval való elszámoláshoz a felhasználás a szolgáltatás igénybevételének befejezése után is feldolgozhat és felhasználhat.¹⁷

Személyi hatály

A TDDSG az adatkezelők és az érintettek meghatározott körére vonatkozó szabályokat tartalmaz. A törvény hatálya alá tartozó adatkezelők a „szolgáltatásnyújtók”, azaz azok a természetes vagy jogi személyek, akik/amelyek saját vagy idegen távszolgáltatást elérhetővé tesznek vagy ahhoz hozzáférést közvetítenek.¹⁸ A TDDSG hatálya alá tartozó érintettek a „felhasználók”, azok a természetes személyek, akik a távszolgáltatásokat igénybe veszik, különösen információk megszerzése vagy elérhetővé tétele végett.¹⁹

AZ ADATKEZELÉS ÁTLÁTHATÓSÁGÁNAK ELVE

A TDDSG „a hálózati adatkezelés különleges kockázata miatt”²⁰ bővíti az adatkezelő tájékoztatási kötelezettségének tartalmát. A törvényben előírt átfogó és részletes tájékoztatás biztosítja a felhasználó számára az adatkezelés átláthatóságát.²¹ A felhasználás megkezdésekor²² teljesítendő tájékoztatási kötelezettség kiterjed a személyes adatok felvételének, feldolgozásának és felhasználásának típusára, terjedelmére és céljára, az adattovábbítás tényére, valamint az adatvédelmi irányelv hatálya alá nem tartozó államokban – esetleg megfelelő szintű védelem biztosítása nélkül – végzett adatkezelés tényére.²³ A TDDSG alapján szabálysértésnek minősül a tájékoztatási kötelezettség nem teljesítése,

---

¹⁵ Geis, Ivo: i.m.

¹⁶ TDDSG § 6 Abs. 1 alapján

¹⁷ TDDSG § 6 Abs. 4 alapján

¹⁸ TDDSG § 2 Nr. 1

¹⁹ TDDSG § 2 Nr. 2

²⁰ TDDSG Indokolás

²¹ Schmitz, Peter: 29.

²² A törvény eredeti szövege a felhasználás megkezdése előtt teljesíteni rendelte a tájékoztatási kötelezettséget, ami azonban az online információ-elérésnél, ahol a szolgáltatás lekérése már automatikus adatfelvételt is jelent, nem kivitelezhető.

²³ TDDSG § 4 Abs. 1, Abs. 5 A törvény korábban előírta az adatfeldolgozás helyéről való tájékoztatást is, ami azonban a globális hálózat természetének nem felel meg.

valamint nem a valóságnak megfelelően, nem teljes körűen vagy késedelmesen történő teljesítése.²⁴

Külön tájékoztatási kötelezettség terheli a szolgáltatót olyan eljárás megkezdése előtt, amely lehetővé teszi a felhasználó későbbi azonosítását, és adatfelvételt, -feldolgozást vagy -felhasználást készít elő.²⁵ Ezek az eljárások tehát még nem jelentenek adatkezelést – ezek közé tartozik különösen a cookie rögzítése. A tájékoztatást a későbbi felhasználás során nem kell megismételni, viszont biztosítani kell, hogy a felhasználó számára minden tájékoztatás bármikor lekérhető legyen.²⁶

A törvény szerint a szolgáltató az általános tájékoztatási kötelezettségen túl a felhasználó kérésére haladéktalanul²⁷ és ingyenesen köteles felvilágosítást adni a felhasználó neve vagy álneve alatt tárolt adatokról; a tájékoztatás a felhasználó kérésre elektronikus úton is történhet.²⁸ Ez a rendelkezés elektronikus betekintési jogot biztosít a felhasználónak. A tájékoztatási kötelezettség nem terjed ki a szolgáltató által tárolt olyan személyes adatokra, amelyek felhasználónak nem minősülő harmadik személyeket érintenek, valamint azokra, amelyeket távszolgáltatás útján vettek fel, de a BDSG hatálya alá tartoznak.²⁹ A szolgáltató köteles a felhasználó követelésének időpontjában tárolt minden használati, állapot- és elszámolási adatról tájékoztatást adni. A kötelezettség nem függ a szolgáltató felelősségétől, kiterjed a szolgáltató által tárolt idegen tartalmakra, elsősorban a proxy szerveren tárolt adatokra is.³⁰ A tájékoztatás kiterjed mind a szolgáltató, mind a felhasználó számítógépén tárolt adatokra (utóbbira példa a cookie). Amennyiben a szolgáltató a – személyes adatokat is tartalmazó – tájékoztatást elektronikus úton teljesíti, megfelelő technikai és szervezeti intézkedésekkel gondoskodnia kell a visszaélések megakadályozásáról.

AZ ANONIM ÉS PSZEUDONIM ADATKEZELÉS ELSŐBBSÉGÉNEK ELVE

Az elektronikus környezet a felhasználók számára olyan technológiák használatát teszi lehetővé, amelyek segítségével elfedheti adatainak személyes jellegét – lehetővé válik az

---

²⁴ TDDSG § 9 Abs. 1 Nr. 2

²⁵ TDDSG § 4 Abs. 1

²⁶ TDDSG § 4 Abs. 1 A törvény korábban szabályozta a tájékoztatásról való lemondás lehetőségét, amely rendelkezések azonban a módosítás indokolása szerint „a szolgáltató tájékoztatási kötelezettségének teljesítéséhez és az optimális átláthatóság biztosításához nélkülözhetők”.

²⁷ A TDDSG eredeti szövege nem haladéktalan, hanem mindenkor tájékoztatási kötelezettséget írt elő, amely azonban az EGG indokolása szerint a szolgáltatót technikailag és gazdaságilag károsító visszaélésekre teremtett lehetőséget.

²⁸ TDDSG § 4 Abs. 7 Ez a rendelkezés a törvény korábbi 7. §-ának helyébe lépett.

²⁹ Schaar, Peter: Neues Datenschutzrecht für das Internet, RDV 2002/1. 11.

³⁰ Schaar, Peter: im. 11.

anonim és a pszeudonim (álnév alatti) adatkezelés. Az anonim adatok semmilyen módon nem köthetők egy meghatározott természetes személyhez, a pszeudonim adatok esetében pedig csak egy meghatározott hozzárendelési szabály segítségével állítható helyre a kapcsolat az érintett és az adat között.

A német jogalkotó kifejezetten kötelezi a szolgáltatót, hogy minden olyan esetben biztosítsa a felhasználók részére a szolgáltatás igénybevételének és kifizetésének anonim vagy álnév alatti lehetőségét, amikor ez technikailag lehetséges és elvárható; a felhasználót e lehetőségről tájékoztatni kell.³¹ E kötelezettség alapján a személyes adatok kezelése csak akkor minősül arányosnak, ha az adatkezelési cél anonim vagy pszeudonim adatok kezelésével nem érhető el.

A TDDSG a szolgáltatók számára lehetővé teszi felhasználói profilok létrehozását álnév alatt.³² Ennek a sajátos adatkezelésnek a célja lehet reklámozás, piackutatás vagy a szolgáltatásnak a felhasználói igények szerinti kialakítása – a közérdekű szolgáltatásoknál elsősorban az utolsó célkitűzés merülhet fel. A profilok nem kapcsolhatók össze az álnév tulajdonosának kilétére vonatkozó adatokkal, e tilalom megsértése a törvény alapján szabálysértésnek minősül.³³ A felhasználó a profil létrehozását megtilthatja, erről a jogáról tájékoztatni kell. A törvény a felhasználói profilokat a használati adatokra vonatkozó rendelkezések között szabályozza, tehát kizárólag ezeknél az adatoknál van törvényi alapja a profilok kialakításának. A törvény nem határozza meg a felhasználói profil fogalmát. A profil létrejöhet ugyanazon felhasználó több felhasználási cselekménye vagy több felhasználó adatainak értékelése és csoportosítása alapján, tartalmazhat a felhasználó preferenciáira vonatkozó adatokat, és tartalmazhat a felhasználóra vonatkozó demográfiai adatokat is.³⁴

AZ ADATKEZELÉS JOGALAPJA ÉS CÉLJA

A törvény az információs önrendelkezési jog tartalmával összhangban rögzíti, hogy a szolgáltató személyes adatokat – állapot-, használati és elszámolási adatokat – a távszolgáltatás nyújtásához csak akkor vehet fel, dolgozhat fel és használhat, ha azt a TDDSG vagy más jogszabály megengedi vagy a felhasználó ahhoz hozzájárult.³⁵ Ez a rendelkezés a

---

³¹ TDDSG § 4 Abs. 6

³² TDDSG § 6 Abs. 3 Korábban a törvény szerint személyiségprofil „csak” pszeudonim módon lehetett létrehozni, ami ahhoz a téves értelmezéshez vezetett, hogy valódi személyiségprofil az érintett hozzájárulásával sem lehet létrehozni. Az új törvényszöveg nem tartalmazza a „csak” szót.

³³ TDDSG § 9 Abs. 1 Nr. 5

³⁴ Schaar, Peter: im. 13.

³⁵ TDDSG § 3 Abs. 1

BDSG vonatkozó rendelkezéséhez képest speciális jogalapot teremt az adatkezeléshez, és a törvény hatálya alá nem tartozó adatfajták kezeléséhez a TDDSG nem biztosít jogalapot.³⁶

A törvény meghatározza a hatálya alá tartozó adatkezelések célját, ami nem más, mint a távszolgáltatás nyújtásának lehetővé tétele. Amennyiben a szolgáltató az e célból felvett adatokat más célból akarja feldolgozni vagy felhasználni, ezt ismét csak jogszabály engedélye vagy az érintett hozzájárulása alapján teheti meg.³⁷

Adatkezelés az érintett hozzájárulása alapján

A TDDSG a felhasználó hozzájárulásának érvényességét az online környezethez igazodó feltételekhez köti. A távszolgáltatások esetében is érvényesülnie kell a szabad és tájékozott hozzájárulás követelményének. Ahhoz, hogy a felhasználó a körülmények ismeretében adhassa meg a hozzájárulást, őt a szolgáltatónak már a felhasználás megkezdésekor tájékoztatnia kell az adatkezelés típusáról, terjedelméről és céljáról.³⁸ A nyilatkozat megtétele előtt tájékoztatnia kell a szolgáltatónak a felhasználót továbbá arról, hogy hozzájárulását jövőbeli hatállyal bármikor visszavonhatja.³⁹

Monopol helyzetben levő szolgáltató

A hozzájárulással kapcsolatban a törvény egy figyelemre méltó rendelkezést tartalmaz, amelynek célja a szolgáltató piaci erejével való visszaélés megakadályozása. A szolgáltató nem kötheti a szolgáltatás nyújtását a felhasználó hozzájárulásához személyes adatainak más célra történő felhasználásához, ha a felhasználó számára a hozzáférés az adott szolgáltatáshoz más módon egyáltalán nem lehetséges vagy ésszerűen nem lehetséges.⁴⁰ Bár a törvényt szöveg nem egyértelmű, a hozzáférés lehetősége a rendelkezés célja és értelme alapján nem egy konkrét szolgáltatásra, hanem szolgáltatástípusra vonatkozik. Az összekapcsolási tilalom⁴¹ a felhasználó szabad és önálló akarat-elhatározását védi. Nem zárja ki a szolgáltatás igénybevételének meghatározott személyes adatok közlése – mint sajátos ellenszolgáltatás – ellenében történő lehetővé tételét, azonban az információs önrendelkezési jog érvényesülésének garanciáját jelenti a monopol helyzetben levő szolgáltatóval szemben. E rendelkezés megsértése a TDDSG alapján szabálysértésnek minősül, és a szolgáltatóval szemben legfeljebb 50000 Euró összegű pénzbírság kiszabásának van helye.⁴²

---

³⁶ Schmitz, Peter: Teledienstschutz nach dem TDDSG. in: Handbuch MultiMediaRecht: 24.

³⁷ TDDSG § 3 Abs. 2

³⁸ TDDSG § 4 Abs. 1

³⁹ TDDSG § 4 Abs. 3

⁴⁰ TDDSG § 3 Abs. 3.

⁴¹ *Koppelungsverbot* Schmitz, Peter: i.m. 31.

⁴² TDDSG § 9 Abs. 1 Nr. 1

Elektronikus hozzájárulás

Az elektronikus jogügyletekhez elengedhetetlen, hogy az érintett az adatvédelemmel kapcsolatos nyilatkozatait, elsősorban az adatkezelés feltételét jelentő hozzájárulást elektronikus formában – akár online, akár e-mailben – érvényesen megtehesse. A TDDSG a felhasználó és a szolgáltató közötti kapcsolatban megteremti ennek jogi feltételeit. A törvény szerint a hozzájárulás elektronikus formában akkor érvényes, ha a szolgáltató biztosítja, hogy a hozzájárulást csak a felhasználó egyértelmű és tudatos cselekménye eredményezheti, a nyilatkozattétel ténye nyilvántartott, és annak tartalmát a felhasználó bármikor lekérheti.⁴³ A lekérhetőség elsősorban nem a felhasználó konkrét nyilatkozatának – jelentős biztonsági kockázatot is magában rejtő – elérését, hanem a hozzájárulás szabványos szövegéhez való online hozzáférést jelenti.⁴⁴ A szolgáltató szabálysértést követ el az elektronikus úton történő hozzájárulás feltételeinek nem vagy nem megfelelő biztosításával.⁴⁵

Korábban a törvény további követelményeket is állított a nyilatkozat érvényessége elé, megkövetelve például annak olyan kialakítását, ami megakadályozza az észrevétlen megváltoztatást és biztosítja a nyilatkozattevő azonosítását – ezzel azonban a beleegyezés érvényességét lényegében a minősített elektronikus aláírás alkalmazásához kötötte.

Adatkezelés törvényi felhatalmazás alapján

A TDDSG a távszolgáltatások működtetésével összefüggő sajátos adatkezelési célok alapján határozza meg az adatkezelés jogalapjait. Különböző tartalmú és terjedelmű felhatalmazás kapcsolódik a személyes adatok különböző típusaihoz.

Állapot-adatok

Az állapot-adatokkal kapcsolatban a törvény kimondja, hogy a szolgáltató a felhasználó hozzájárulása nélkül csak akkor vehet fel, dolgozhat fel vagy használhat személyes adatokat, ha azok a szolgáltató és a felhasználó között a távszolgáltatás igénybevételére vonatkozó szerződéses kapcsolat megalapozásához, tartalmi kialakításához vagy módosításához szükségesek.⁴⁶ Az állapot-adatok feldolgozásának lehetséges terjedelmét a TDDSG nem az alkalmazható adatfeldolgozási eljárásoknak, hanem az eljárások céljának megjelölésével határozza meg. A cél eléréshez szükséges – tehát arányos – minden művelet elvégezhető. Az adatok más célból történő felvétele, feldolgozása, valamint nem törlése vagy késedelmes törlése szabálysértési tényállást valósít meg.⁴⁷ A törvény módosítása a szolgáltató számára

---

⁴³ TDDSG § 4 Abs. 4

⁴⁴ Schaar, Peter: i.m. 10.

⁴⁵ TDDSG § 9 Abs. 1 Nr. 3

⁴⁶ TDDSG § 5

⁴⁷ TDDSG § 9 Abs. 1 Nr. 4

egy esetben lehetővé teszi a szerződéses kapcsolat alakítására vonatkozó céltól való eltérést: a szolgáltató bűnüldözési célból az állapot-adat fogalmához mérten felvilágosítást adhat a bűnüldöző hatóságoknak és a bíróságnak.⁴⁸

Használati és elszámolási adatok

Szélesebb az adatfeldolgozás lehetséges terjedelme a használati adatok esetében. Az adatkezelési cél meghatározása mellett a törvény részletesen szabályozza az adatokkal végezhető egyes adatkezelési műveleteket. A célhoz kötöttség érvényesül abban a rendelkezésben, amely szerint a szolgáltató a felhasználó hozzájárulása nélkül csak annyiban vehet fel, dolgozhat fel vagy használhat személyes adatokat, amennyiben erre a szolgáltatás igénybevételéhez vagy számlázásához van szükség.⁴⁹ Az adatok más célból történő felvétele, feldolgozása, valamint nem törlése vagy késedelmes törlése szabálysértési tényállást valósít meg.⁵⁰

Az adatkezelés „szükségessége” korlátozza egyrészt a kezelt adatok mennyiségét (tekintettel az anonim és pszeudonim használat biztosításának kötelezettségére), másrészt az adattárolás időtartamát. A tárolás időtartamával kapcsolatban a TDDSG eredeti szövege kifejezetten előírta, hogy az adatokat a lehető legkorábban törölni kell. Fő szabály szerint az adatkezelés jelenleg is csak a felhasználás időtartamára terjedhet ki. Ez abból a rendelkezésből következik, amely szerint a szolgáltató a szolgáltatás igénybevételének befejezése után akkor dolgozhat fel és használhat személyes adatot, ha ez a felhasználóval való elszámoláshoz szükséges.⁵¹ A felhasználás befejezése után tehát már csak a számlázási adatok kezelése minősül jogszerű adatkezelésnek, minden más használati adatra törlési kötelezettség áll fenn. Törlés helyett a szolgáltató törvény, alapszabály vagy szerződés alapján fennálló megőrzési kötelezettsége teljesítése végett az adatokat zárolhatja.⁵² A korlátozott idejű adatkezelés érvényesítésének technikai feltételeként a TDDSG a szolgáltatót olyan technikai és szervezeti intézkedések megtételére kötelezi, amelyekkel biztosítható, hogy a hozzáférés folyamatára vagy más felhasználásra vonatkozó személyes adatokat közvetlenül a felhasználás befejezése után törölni vagy zárolni lehessen.⁵³

Közvetve előírja a törvény a különböző szolgáltatásokhoz kapcsolódó használati adatok elkülönített kezelését. Az elkülönített adatkezelés követelménye abból a rendelkezésből

---

⁴⁸ TDDSG § 5

⁴⁹ TDDSG § 6 Abs. 1

⁵⁰ TDDSG § 9 Abs. 1 Nr. 4

⁵¹ TDDSG § 6 Abs. 4

⁵² TDDSG § 6 Abs. 4

⁵³ TDDSG § 4 Abs. 4 Nr. 2

következik, amely szerint a szolgáltató akkor kapcsolhatja össze egy felhasználó több különböző szolgáltatás igénybevételére vonatkozó használati adatait, ha ez a számlázásához szükséges.⁵⁴ Az adatbiztonság szabályozásánál a törvény ezzel összhangban előírja, hogy a szolgáltatónak megfelelő intézkedésekkel garantálnia kell a különböző távszolgáltatások igénybevételére vonatkozó személyes adatok elkülönített kezelésének lehetőségét.⁵⁵ Az elkülönítés kötelezettsége az átfogó, meghatározott személyhez kapcsolódó személyiségprofil készítését akadályozza meg.

A TDDSG a használati adatok továbbításának két sajátos esetét szabályozza: a piackutatási és a bűnüldözési célú továbbítást.⁵⁶ Piackutatási célból a szolgáltató más szolgáltató részére csak anonimizált használati adatokat továbbíthat. Bűnüldözési célból a használati adat fogalmához mérten⁵⁷ a bűnüldöző hatóságok és a bíróság részére felvilágosítást adását. Használati adatok továbbítása – a számlázási adatok kivételével – más célból és más módon csak a felhasználó kifejezett hozzájárulásával lehetséges.

Sajátos szabályok vonatkoznak azokra az adatokra, amelyek a felhasználóval való elszámoláshoz szükségesek. A TDDSG – az előzőekben vizsgáltak szerint – a szükséges mértékben lehetővé teszi ezen adatoknak a szolgáltatás igénybevételének befejezése utáni feldolgozását, valamint a különböző szolgáltatásokhoz kapcsolódó adatok összekapcsolását. A számlázási adatok kezelésével kapcsolatban figyelembe kell venni a szolgáltató kötelezettségét az anonim vagy pszeudonim fizetés lehetőségének biztosítására.

Az adatkezelés terjedelmével kapcsolatban a törvény megállapítja, hogy a távszolgáltatás igénybevételéről kiállított elszámolás nem ismertetheti a felhasználót érintő olyan adatokat, mint meghatározott szolgáltatás nyújtója, igénybevételének időpontja, időtartama, módja, tartalma, gyakorisága.⁵⁸ E szabály alól kivétel az, ha a felhasználó egyedi elszámolást kér, ilyenkor a szolgáltató a felhasználó igénye szerinti egyedi elszámolás kiállításához feldolgozott számlázási adatokat a számla elküldése után – ha azzal kapcsolatban nem merül fel vita – legfeljebb hat hónapig tárolhatja.⁵⁹

A számlázási adatoknak más szolgáltató vagy harmadik személy részére továbbításáról a

---

⁵⁴ TDDSG § 6 Abs. 2

⁵⁵ TDDSG § 4 Abs. 4 Nr. 4

⁵⁶ TDDSG § 6 Abs. 5

⁵⁷ A magyar adatvédelmi biztos gyakorlatában „a használati adat fogalmához mért” adattovábbítás azt jelenti, hogy a szolgáltató csak azokat a személyes adatokat továbbíthatja, amelyeket jogszerűen kezel. ld. pl. 394/K/1196. sz.

⁵⁸ TDDSG § 6 Abs. 6

⁵⁹ TDDSG § 6 Abs. 7

törvény úgy rendelkezik, hogy az ellenérték megállapításához vagy a felhasználóval való elszámoláshoz szükséges esetben kerülhet sor.⁶⁰ A számlázási adatok továbbításának kifejezett alapja lehet, ha a szolgáltató a díj beszedéséről harmadik személlyel szerződést kötött; ebben az esetben a szolgáltató kötelezi a harmadik személyt az esetleges távközlési titok megőrzésére.

Adatkezelés a visszaélések megelőzése céljából

A TDDSG módosításával olyan rendelkezés került a törvénybe, amely a szolgáltatót a visszaélésekkel szemben is kifejezetten feljogosítja a felhasználók személyes adatainak kezelésére.⁶¹ Amennyiben a szolgáltató rendelkezésére állnak olyan tényleges adatok, amelyek szerint meghatározott felhasználó a szolgáltatást olyan szándékkal vette igénybe, hogy annak díját ne vagy ne teljesen fizesse meg, a szolgáltató a felhasználó személyes adatait a törvényben fő szabályként rögzített időn túl az igénye érvényesítéséhez szükséges ideig kezelheti. A visszaélés gyanújának alapját jelentő tényeket a szolgáltató – a felügyeleti szervek ellenőrzési lehetőségének biztosítása végett – dokumentálni köteles. A szolgáltató a visszaéléseknek csak a törvényben konkrétan meghatározott esetében – a díjfizetési kötelezettség nem teljesítésekor – jogosult a törvényes időn túl személyes adatokat kezelni, más érdekek védelmében kizárólag közhatalmi beavatkozásnak van helye. Az adatokat a törvény szerint haladéktalanul törölni kell, ha az adatkezelés feltételei már nem állnak fenn vagy az adatokra a jogérvényesítéshez már nincs szükség. Az adatkezelés törvényes feltételeinek nem teljesítésével a szolgáltató szabálysértést követ el.⁶² A rendkívüli adatkezelésről az érintett értesíteni kell, ha ez az intézkedés célját nem veszélyezteti. Az adatkezelést mindig csak konkrét és bizonyítható gyanú alapozhatja meg, az nem szolgálhatja feltételezett jövőbeli visszaélések megelőzését.

ADATBIZTONSÁG

Az adatbiztonsággal kapcsolatban a TDDSG hat – részben már elemzett – követelményt fogalmaz meg.⁶³ A törvényben előírt technikai és szervezeti intézkedések nem vagy nem megfelelő teljesítésével a szolgáltató szabálysértést követ el.⁶⁴

Az adatbiztonság első követelménye szerint a szolgáltatónak technikai és szervezeti

---

⁶⁰ TDDSG § 6 Abs. 5 A törvény az adattovábbítást eredetileg nem minden szolgáltató, csak a hozzáférés-közvetítő számára tette lehetővé.

⁶¹ TDDSG § 6 Abs. 8

⁶² TDDSG § 9 Abs. 1 Nr. 4

⁶³ TDDSG § 4 Abs. 4

⁶⁴ TDDSG § 9 Abs. 1 Nr. 3

intézkedésekkel biztosítani kell, hogy a felhasználó a szolgáltatóval fennálló kapcsolatát – és egyúttal az adatkezelési folyamatot – bármikor megszakíthassa.⁶⁵

A szolgáltatónak a használati adatok törlésére vonatkozó kötelezettsége olyan technikai és szervezeti intézkedéseket igényel, amelyek segítségével a hozzáférés folyamatára vagy más felhasználásra vonatkozó személyes adatokat közvetlenül a felhasználás befejezése után törölni vagy – a BDSG új szabályaival összhangban, az adatok megőrzésének lehetőségét biztosítva – zárolni lehet.⁶⁶

Az adatbiztonság következő elemeként a szolgáltatónak olyan távszolgáltatásokat kell a felhasználó rendelkezésére bocsátania, amelyek megakadályozzák, hogy harmadik személyek a felhasználásról tudomást szerezzenek.⁶⁷ Mivel a technikai adatátvitel nem a TDDSG, hanem a távközlési jogszabályok hatálya alá tartozik, a „bizalmasság védelme”⁶⁸ nem teremt jogalapot a kódolt adattovábbítás követelésére. A rendelkezés elsősorban a szolgáltató szervezetén belüli adatfeldolgozási folyamataival szemben támaszt biztonsági követelményeket. A védelem kiterjed ezen kívül az alkalmazási szintre, ami például a szolgáltatások jelszavas védelmét és biztonságos protokollok használatát jelenti.⁶⁹

Az egyes adatvédelmi előírásokhoz kapcsolódóan a TDDSG szerint a szolgáltatónak megfelelő technikai és szervezeti intézkedésekkel garantálnia kell a különböző távszolgáltatások igénybevételére vonatkozó személyes adatok elkülönített kezelésének lehetőségét, az adat-összekapcsolás lehetőségének az elszámolási adatokra korlátozását, valamint a pszeudonim profilok érintettjei azonosításának megakadályozását.⁷⁰ Ezek az adatbiztonsági követelmények a rendszerszemléletű adatvédelmet terjesztik ki az érintett területekre.

FELÜGYELET ÉS SZANKCIÓ

A technikai feltételek gyors változására tekintettel a TDDSG a szövetségi adatvédelmi megbízottat arra kötelezi, hogy kísérje figyelemmel a távszolgáltatásokkal kapcsolatos adatvédelem fejlődését, és erről beszámolójában foglaljon állást.⁷¹

A TDDSG a szolgáltató kötelezettségeihez kapcsolódóan öt szabálysértési tényállást határoz

---

⁶⁵ TDDSG § 4 Abs. 4 Nr. 1

⁶⁶ TDDSG § 4 Abs. 4 Nr. 2

⁶⁷ TDDSG § 4 Abs. 4 Nr. 3

⁶⁸ Schmitz kifejezése (Schutz der Vertraulichkeit). Schmitz, Peter: i.m. 39.

⁶⁹ Schmitz, Peter: i.m. 39.

⁷⁰ TDDSG § 4 Abs. 4 Nr. 4-6

⁷¹ TDDSG § 8

meg, amelyek szándékos vagy gondatlan elkövetése esetére legfeljebb 50000 Euró összegű pénzbírság kiszabását helyezi kilátásba.⁷²

Szabálysértésnek minősül a távszolgáltatás nyújtásának ahhoz a feltételhez kötése, hogy a szolgáltató a felhasználó személyes adatit az eredetitől eltérő célokra használhassa. Szabálysértés a tájékoztatási kötelezettség nem teljesítése, nem a valóságnak megfelelően, nem teljes körűen vagy késedelmesen történő teljesítése. Szabálysértést követ el a szolgáltató az elektronikus úton történő hozzájárulás feltételeinek nem vagy nem megfelelő biztosításával, valamint az adatbiztonsági követelmények nem vagy nem megfelelő teljesítésével. Szabálysértési tényállást valósít meg az állapot-adatoknak és a használati adatoknak a törvényben meghatározott céltól – ide értve a visszaélések megakadályozást is – eltérő célú felvétele, feldolgozása, valamint nem törlése vagy késedelmes törlése. Szabálysértés továbbá a személyiségprofil pszeudonimitásának megsértése, azaz annak összekapcsolása az álnév tulajdonosának kilétére vonatkozó adatokkal.

---

⁷² TDDSG § 9 Abs. 1 Nr. 1-5, Abs. 2

jogi hírek

interjúk

publikációk

vitafórum

szaknévsor

jogi szakkönyv-katalógus

jogi állásbörze

szakmai rendezvények

heti hírlevél

országos ügyvédi szaknévsor

magyar, angol és német nyelven

ügyfél keres ügyvédet szolgáltatás